

Jeg skal ikke indlade mig paa nogen videre indgaaende Værdsættelse af Bogens Indhold, dertil mangler jeg den nødvendige geografiske Kundskab; jeg skal blot henvise til, at der ved Slutningen af hvert Kapitel findes en meget udførlig Literaturliste, der viser, at Forf. har en for en Franskmand usædvanlig stor Viden om geografisk Literatur udenfor Frankrig. Selvfølgelig ser man, at hans Kendskab til de fremmede Landes Literatur ikke er saa god som til hans eget Lands; saaledes synes den engelske Literatur — og desværre naturligvis ogsaa den skandinaviske — at være noget negligeret; men meget opvejes dog ved, at man faar det Indtryk, at han med megen Omhu har gennemgaaet alt, hvad der fremkommer i »Petermanns Mitteilungen«, hvor jo den meste geografiske Literatur omtales.

Foruden en Indledning (ca. 100 Sider) om Geografiens Historie, Jordens Form og dens Plads i Himmelummet samt en Redegørelse for Projektionsmaader, af hvilke Forf. foretrækker og overalt benytter Mollweides Projektion, indeholder Bogen fire Hovedafdelinger:

1. Klimatologi (ca. 150 Sider) med følgende Kapitler: Klimafaktorer, Temperatur, Atmosfærens Bevægelser, Atmosfærens Fugtighedsgrad og Nedbør, Aarstidstyper, Klimatyper, Bjærgklima.
2. Hydrografi (ca. 80 Sider) med følgende Kapitler: Oceanernes Form, Temperatur og Saltindhold, Bølgebevægelser og Strømninger, Have, Søer, Floder.
3. Jordens Overfladeform (ca. 350 Sider), »Le relief du Sol«, som er Bogens vigtigste og udførligste Afsnit, behandler ud fra et geografisk Synspunkt alt, hvad vi er vant til at kalde dynamisk Geologi, saasom Vulkaner, Forvitring, Erosion, Gletschere, Vindvirkninger o. s. v., og har endvidere et Kapitel indskudt om den historiske Geologi og om formodede Forandringer i Fordelingen af Land og Vand under de forskellige Jordperioder.
4. Dyre- og Plantegeografi (Biogeografi) (ca. 150 Sider) er maaske Bogens svageste Part, i alt Fald for Zoografiens Vedkommende, idet der er noget tilfældigt over, hvad der er taget med, og hvad der er udeladt: Kapitlerne omhandler: Faktorer, der betinger Planternes Fordeling, Plante-Associationer (Plantesamfund) Vandets Fauna, Landfauna.

Disse Antydninger af Bogens Indhold vil vise, at dette er meget omfattende, og som Forf. selv siger i sit Forord, har hans Viden naturligvis ikke kunnet være førstehaands paa alle Punkter, men han har bestræbt sig for at medtage det væsentlige, idet han har benyttet talrige Special-Haandbøger foruden Hjælp fra en stor Mængde Videnskabsmænd. Endelig bør omtales en ejendommelig Fremgangsmaade, han har benyttet; han har nemlig i en Aarrække ladet sine Studerende udarbejde et enkelt Kapitel hver og har saa anvendt disse mange Besvarelser som Grundlag for den endelige Bearbejdelse af sin Bog.

Bogens Benyttelse lettes i høj Grad af et udførligt Realregister (foruden et Forfatterregister). Dens hele Udstyr er tiltalende uden at være flot, og dens Indhold har, i alt Fald paa Anmelderen, i sin Helhed virket saa gunstigt, at han har glædet sig over Fremkomsten af en saadan bekvem Haandbog i fysisk Geografi.

C. H. Ostenfeld.

Heinrich Erkes: Aus dem unbewohnten Innern Islands. Odáahraun und Askja. Mit einer Skizze des Gebirgsstockes Dyngjufjöll und der Askja. Dortmund 1909. 64 S. 8°.

Hr. H. Erkes fra Köln har to Gange foretaget Undersøgelser til Lavaørkenen Odáahraun og Dyngjufjöll, første Gang 1907 lykkedes det ikke paa Grund af Sne og daarligt Vejr, at trænge frem til den bekendte Kraterdal Askja, men 1908 var Hr. Erkes heldigere, og paa denne Rejse tilbragte han 4 Dage og 3 Nætter i Askja, saa at han nøje kunde se sig om i den mærkelige vulkanske Bjærgmasse Dyngjufjöll. I foreliggende Arbejde beskriver Hr. Erkes sine Rejser i Ørkenen, paa hvilke det lykkedes ham ikke uvæsentlig at udvide vore Kundskaber om Dyngjufjöll, saaledes fandt han Nord for Askjas østlige Aabning en før ukendt Højflade med nye Solfatarer, og han har paa det Skizzekort, der ledsager Afhandlingen, givet et godt Udtryk for Dyngfjældenes almindelige geografiske Forhold.

Bogen indeholder dog meget mere end en Rejsebeskrivelse. Med germansk Grundighed gennemgaar og refererer Hr. Erkes Alt, hvad der paa forskellige Sprog er blevet skrevet om Odáahraun og Askja, selv Artikler i ældre, islandske Aviser. Hr. Erkes har med sit udprægede Sprogtalent hur-

tig sat sig ind i moderne Islandsk, hvori han endogsaa har udgivet en Lærebog. Skriftet indledes med en Oversættelse af et Afsnit af G. Magnusson's Novelle »Heidarbylid«, hvorved man straks kommer ind i den rigtige islandske Højfjælds-Stemning, derefter følger en almindelig geografisk Beskrivelse af Lavaørkenen Odáhraun og en Oversigt over disse Egenes Undersøgelseshistorie, samt Hr. Erkes

egne Iagttagelser, derefter Oversættelser af nogle ældre islandske og engelske Kildeskrifter om Askja og tilsidst en udførlig Literaturoversigt. Bogen indeholder ikke blot adskilligt Nyt, som Forf. selv har iagttaget, men er ogsaa en fortrinlig Ledetraad og Fører for dem, som vil sætte sig ind i disse vanskelige tilgængelige Egenes Geografi- og Forskningshistorie. *Th. Thoroddsen.*

Ny Literatur.

(Indkommet til Det kongelige danske geografiske Selskab.)

Evropa.

Über alpine Randseen und Erosionsterrassen. Von Emil Gogarten. *Pet. Mitt. Ergh.* 165. 80 S. med Kort (købt af Selskabet).

Altyske Annexionslærdomme. Om Dansk Land og Folk. Af Gudmund Schütte. 3°. 141 S. Kjøbenhavn 1909.

Julkaisuja. *Medd. Geogr. Fören. i Finland VIII.* 1907—09.

Rumänien in militärgeographischer Hinsicht. Von W. Stavenhagen, Hauptmann a. D. Berlin 1910. Særtr. 4°. 6 S.

Die Befestigung Kopenhagens med Kort von W. Stavenhagen, Hauptmann a. D. Berlin 1910. Sært. 8°. 10 S.

Danmarks geolog. Undersøgelse II R. Nr. 20, Bidrag til Danmarks tertiære og diluviale Flora af N. Hartz, med Atlas og 13 Tavler. 292 S. med Illustr. II R. Nr. 23, Scandinavian Indicator-Boulders in the Quaternary Deposits by V. Milthers, with 4 plates and dansk Resumé. 153 S. 1909.

Meteorologisk Aarbog 1907. 2. Del. Færøerne, Island, Grønland og St. Croix.

Asien.

Wanderungen in Persien. Erlebtes und Erschautes von Hugo Grothe, Dr. jur. & phil. Mit 50 Abbildungen. Berlin, Algem. Verein für Deutsche Literatur. 8°. 362 S.

Amerika.

Saint Thomas. An Island of the Danish West Indies. illustrated. Comp. by J. N. O. N. Lightbourn 1909. 4°. 29 S.

Pehr Kalms Resa till Norra Amerika of Fredr. Elfving och Georg Schauman. 1. og 2. Del. 8°. Resp. 400 og 389 S. Helsingfors 1904 og 1910. Udg. af Svenska Litteratursällskapet i Finland.

Le Brésil. Ses richesses naturelles, ses industries. Tome I & II. 8°. Resp. 404 og 414 S. med talrige, prægtige Illustrationer og Kort. Paris 1910.

Le Brésil. Sa vie, son Travail, son Avenir par M. Bernardez. Buenos Ayres 1908. 8°. 201 S. med talrige Illustr. og Kort.

Au Pays de L'Or Noir. Para, Amazonas, Matto Grosso, par Paul Walle, Paris. 8°. 244 S. med talrige, smukke Illustr. og Kort.

Le Brésil. Description physique, Commerce international. 2 Kort med Beskrivelse.

Au Brésil. Anatole France. Paris 1909. 8°. 16 S.

Une Mission Commerciale au Brésil par M. Charles Wiener. Paris 1908. 8°. 22 S.

Les Ressources Minérales du Brésil par H. Gorceix. Paris 1908. 38 S.

Les Progrès de São Paulo de 1887—1907. Miss. Brésilienne. Paris 1909. 8°. 15 S. med Illustr.

Le Matè du Brésil. Miss. Brésilienne. Paris 1909. 8°. 11 S.

Les Etats du Brésil et leurs Grandes Ressources. Le Havre 1909. 8°. 87 S. med Illustr.

Le Matè. L'Enrobage du Café. Miss. off. d'Exp. du Brésil. Gand 1908. 8°. 12 S.